

วิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอความเชื่อเรื่องผีในสังคมร่วมสมัย

ผ่านซีรีส์ อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม*

AN ANALYSIS OF PRESENTATION STRATEGIES OF GHOST BELIEFS IN
CONTEMPORARY THAI SOCIETY THROUGH THE SERIES TERROR TUESDAY: EXTREME

อิมธิรา โรจนกริตการ*, อรัญญา แสนสระ

Imthira Rojkitikarn*, Aranya Saensra

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปทุมธานี ประเทศไทย

Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathum Thani, Thailand

*Corresponding author E-mail: imthira.on@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากลวิธีการนำเสนอความเชื่อเรื่องผี และ 2) วิเคราะห์บทบาทของความเชื่อเรื่องผีในสังคมร่วมสมัย ผ่านการวิเคราะห์ซีรีส์ อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ที่เน้นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยกรอบแนวคิดจากทฤษฎีการเล่าเรื่อง ทฤษฎีการสื่อสารเชิงวัฒนธรรม แนวคิดคติชนวิทยา และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ซีรีส์เรื่องนี้ได้นำเสนอความเชื่อเรื่องผีด้วยกลวิธีที่หลากหลาย อาทิ การเล่าเรื่องแบบย้อนเวลา การสร้างจุดหักมุม การใช้สัญลักษณ์และวัตถุศักดิ์สิทธิ์ รวมถึงการใช้เทคนิคด้านเสียง ภาพ มุกตลก และจังหวะการตัดต่อ เพื่อกระตุ้นอารมณ์ผู้ชมและสร้างบรรยากาศร่วมสมัย ด้านเนื้อหา ความเชื่อเรื่องผีในซีรีส์ทำหน้าที่ถ่ายทอดบทเรียนทางศีลธรรม เชื่อมโยงผู้คนในชุมชนเมือง สื่อสารความไม่แน่นอนทางอารมณ์ เสริมสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย วิพากษ์ปัญหาสังคม และรักษาพื้นที่ความเชื่อไสยศาสตร์ในบริบทใหม่ในยุคสมัยปัจจุบัน อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นว่าผีมิใช่เพียงสิ่งลึกลับแต่เป็นตัวแทนของความเจ็บปวด การเยียวยาทางจิตวิญญาณ และการต่อรองอำนาจ โดยเฉพาะประเด็นความรุนแรงในครอบครัว ความโดดเดี่ยวในสังคมเมือง และความไม่เท่าเทียมเชิงโครงสร้าง งานวิจัยนี้ได้เห็นถึงบทบาทของความเชื่อเรื่องผีในฐานะ “พื้นที่ทางวัฒนธรรม” ที่ยังมีชีวิต มีความเคลื่อนไหว และมีพลวัตในสังคมไทยร่วมสมัย โดยเฉพาะในสื่อบันเทิงที่เข้าถึงผู้ชมจำนวนมาก ทั้งยังมีคุณูปการต่อการศึกษาคติชนในบริบทใหม่ ตลอดจนเปิดมุมมองต่อการสื่อสารคุณค่าทางจิตวิญญาณผ่านสื่อร่วมสมัยได้อย่างลุ่มลึกและรอบด้าน

คำสำคัญ: ความเชื่อเรื่องผี, กลวิธีการเล่าเรื่อง, บทบาทในสังคมร่วมสมัย

Abstract

This research article aims to 1) Examine the strategies used in presenting ghost beliefs and 2) Analyze the roles of ghost beliefs in contemporary Thai society through an analysis of the series *Angkarn Khluam Pong: Extreme*. This qualitative research employs systematic content analysis based on the frameworks of narrative theory, cultural communication theory, and folklore theory, and presents the findings through descriptive analysis. The results reveal that the series presents ghost beliefs through a variety of strategies, including non-linear storytelling, plot twists, the use of symbols and sacred objects, as well as techniques involving sound, imagery, camera angles, and editing to evoke emotion and create a contemporary atmosphere. Regarding content, ghost beliefs in the series function as moral lessons, connect people in urban communities, communicate emotional uncertainty, reinforce Thai cultural identity, critique social issues, and preserve supernatural belief spaces within the evolving context of the present era. Additionally, the portrayal of ghosts is not merely as mysterious entities but as representations of pain, spiritual healing, and power negotiation-especially in the context of domestic violence, urban isolation, and structural inequality. This research highlights the roles of ghost beliefs as a "cultural space" that remains alive, mobile, and dynamic in contemporary Thai society, particularly through entertainment media that reaches broad audiences. It also contributes to the study of modern folklore and provides insightful perspectives on how spiritual values are communicated through contemporary media in a profound and multidimensional way.

Keywords: Ghost Beliefs, Narrative Techniques, Roles in Contemporary Society

บทนำ

ความเชื่อเรื่อง “ผี” ถือได้ว่าเป็นแนวคิดที่ฝังรากลึกในสังคมไทยมาตั้งแต่โบราณ อันเป็นผลมาจากความพยายามของมนุษย์ในการทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและเหตุการณ์ที่ไม่สามารถอธิบายได้ เช่น ห่าร้อง ฟาผ่า หรือภัยพิบัติต่าง ๆ ความเชื่อนี้ได้ถูกถ่ายทอดผ่านเรื่องเล่า ตำนาน และพิธีกรรมที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของผู้คนมาโดยตลอด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม ความเชื่อ และการสื่อสารคุณค่าทางจิตวิญญาณ กลิ่น คงเหมือนเพชร ได้กล่าวว่า ความเชื่อเรื่องผีถือเป็นระบบความเชื่อพื้นฐานที่ฝังแน่นในรหัสวัฒนธรรมไทยมาแต่โบราณ และดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องในทุกยุคสมัย ความเชื่อนี้มิใช่เพียงปรากฏการณ์ลึกลับที่ไร้เหตุผล หากแต่เป็นกลไกทางวัฒนธรรมที่มนุษย์ใช้ในการทำความเข้าใจกับโลกและเหตุการณ์ที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยวิทยาศาสตร์ เช่น เจ็บป่วยโดยไม่ทราบสาเหตุ หรือปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นกลไกในการสร้างระเบียบของสังคม ถ่ายทอดคำบอกเล่าตลอดจนเป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์กับสิ่งที่อยู่นอกเหนือการควบคุม (กลิ่น คงเหมือนเพชร, 2552)

นอกจากนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ยังได้นิยามคำว่า “ผี” คือ สภาพลึกลับที่มนุษย์เชื่อกันว่า มองไม่เห็นตัวตนแต่สามารถปรากฏหรือให้คุณให้โทษได้ รวมถึงผีบรรพบุรุษหรือวิญญาณของผู้ที่ตายไปแล้ว (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) แม้ความเชื่อเรื่องผีจะสืบทอดมาอย่างยาวนาน แต่ก็ยังคงดำรงอยู่ในสังคมปัจจุบันและถูกตีความให้เข้ากับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป โดย มนสิการ เฮงสุวรรณกล่าวว่า คำว่า “ผี” ในวัฒนธรรมไทยมีความหมายหลากหลาย ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่สิ่งลึกลับที่น่ากลัว แต่ยังรวมถึงสิ่งที่มองไม่เห็นแต่เชื่อว่ามีอยู่จริงและส่งผลกระทบต่อมนุษย์ เช่น พลังเหนือธรรมชาติหรือวิญญาณของผู้ที่เสียชีวิตไปแล้ว ความเชื่อนี้ยังสะท้อนผ่านรูปแบบต่าง ๆ ของผีพื้นบ้าน เช่น ผีปอบ ผีกระสือ ผีกระหัง ซึ่งเป็นภาพแทนของความกลัว ความเชื่อ และการอธิบายสิ่งที่ไม่สามารถเข้าใจได้ด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ แนวคิดเรื่อง “ผี” ยังเกี่ยวข้องกับการผสมผสานของความเชื่อหลายระบบ เช่น ศาสนาพุทธ ความเชื่อพื้นถิ่น และแนวคิดด้านไสยศาสตร์ ตัวอย่างเช่น ความนิยมในการบูชาตุ๊กตาลูกเทพ ที่แม้จะมีลักษณะเป็นเพียงตุ๊กตา แต่กลับถูกมองว่าเป็นสิ่งที่มีวิญญาณสถิตอยู่ภายใน และสามารถให้คุณหรือโทษต่อผู้บูชาได้ สะท้อนให้เห็นว่าความเชื่อเรื่องผีในสังคมไทยนั้น ไม่ได้ยึดโยงอยู่กับความกลัวเท่านั้น หากแต่ยังแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติที่แฝงอยู่ในวิถีชีวิตร่วมสมัย (มนสิการ เฮงสุวรรณ, 2550) ซึ่ง นลิน สินธุประมา ยังได้กล่าวว่า เรื่องเล่าเกี่ยวกับ “ผี” มักมีลักษณะเป็นการกล่าวถึงวิญญาณหรือพลังลึกลับเหนือธรรมชาติ ที่มักจะปรากฏกายเพื่อหลอกหลอนมนุษย์ผู้ยังมีชีวิตอยู่ ความเชื่อและเรื่องเล่าเหล่านี้ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในสังคมไทย และถือเป็นรูปแบบหนึ่งของความบันเทิงที่แพร่หลาย เรื่องผีมักถูกส่งต่อกันทั้งแบบปากเปล่า และผ่านสื่อรูปแบบต่าง ๆ เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น วารสาร ละคร โทรทัศน์ ละครเวที ภาพยนตร์ รวมไปถึงรายการวิทยุ การตอบรับจากผู้ชมที่มีต่อเรื่องผีในสื่อต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นว่า แม้ “ผี” จะเป็นสิ่งที่สร้างความหวาดกลัว แต่ก็ยังดึงดูดความสนใจของผู้คนได้เป็นอย่างดี (นลิน สินธุประมา, 2560) ในบริบทของสังคมปัจจุบัน การเล่าเรื่องผีไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในพื้นที่ความเชื่อดั้งเดิม หากแต่ได้ขยายเข้าสู่สื่อบันเทิงหลากหลายรูปแบบที่พัฒนาควบคู่ไปกับเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภคยุคใหม่ โดยเฉพาะการนำเสนอผ่านซีรีส์ ซึ่งซีรีส์ “อังกาบคลุ้มโปง: เอ็กซ์ตรีม” ถือเป็นตัวอย่างสำคัญที่สะท้อนการปรับตัวของเรื่องเล่าผีให้เข้ากับแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งได้อย่างน่าสนใจ ทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบการเล่าเรื่อง โดยซีรีส์เรื่องนี้ได้ดัดแปลงมาจากรายการวิทยุยอดนิยมในอดีตอย่าง รายการ “อังกาบคลุ้มโปง” ซึ่งออกอากาศทางคลื่น EFM และเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้เล่าเรื่องผีที่ตนประสบมา ซีรีส์นี้มีความโดดเด่นในการนำเสนอเรื่องราวผ่านเทคนิคการเล่าเรื่องที่ผสมผสานความสมจริงของเหตุการณ์จริงเข้ากับเสียงประกอบและเทคนิคภาพยนตร์แนวสยองขวัญ เพื่อกระตุ้นอารมณ์ร่วมของผู้ชม หัวใจสำคัญของซีรีส์นี้ คือ การนำความเชื่อเรื่องผีแบบไทย ๆ มาผูกโยงกับปัญหาทางสังคมร่วมสมัย อาทิ ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว การละเลยผู้สูงอายุ ความเหลื่อมล้ำทางเพศ หรือความโดดเดี่ยวในเมืองใหญ่ ในซีรีส์นี้ ผีจึงไม่ใช่เพียงสิ่งลึกลับที่มาหลอกหลอน แต่เป็นสัญลักษณ์ของความเจ็บปวด ความไม่ยุติธรรม และความเปราะบางของมนุษย์ในโลกปัจจุบัน อีกทั้งยังสะท้อนบทบาทของผีในฐานะผู้สื่อสารคุณค่าทางศีลธรรมตามคติชน เช่น ความซื่อสัตย์ การรักษาสัญญา หรือการไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ Netflix Thailand ได้นำเสนอ ซีรีส์ “อังกาบคลุ้มโปง: เอ็กซ์ตรีม” มี จำนวน 8 ตอน เริ่มเผยแพร่ครั้งแรกผ่านแพลตฟอร์ม Netflix เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2567 (Netflix Thailand, 2567)

หนึ่งในรูปแบบสำคัญของการสื่อสารความเชื่อเรื่องผีในบริบทร่วมสมัย คือ การนำเสนอผ่านสื่อบันเทิงยอดนิยม โดยเฉพาะในรูปแบบซีรีส์ ซึ่ง “อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม” ถือเป็นตัวอย่างที่สะท้อนการนำเสนอความเชื่อเรื่องผีในสื่อร่วมสมัยอย่างชัดเจน ในมิติของวัฒนธรรมร่วมสมัย ความเชื่อเรื่องผีไม่ได้ถูกมองว่าเป็นเรื่องพื้นบ้านที่ล้าสมัยอีกต่อไป แต่กลับกลายเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ได้รับการสร้างสรรค์ใหม่ผ่านสื่อสมัยใหม่ เพื่อให้ตอบสนองต่อบริบททางสังคมและความสนใจของผู้ชมในยุคปัจจุบัน การตีความเรื่องผีในรูปแบบใหม่นี้จึงไม่ได้มีเจตนาเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียว หากแต่ยังสะท้อนถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างความกลัว การสื่อสาร และวิธีการจัดการอารมณ์ของมนุษย์ที่อาศัยอยู่ในสังคมเมือง ดังนั้น การศึกษาความเชื่อเรื่องผีผ่านสื่อจึงเป็นช่องทางสำคัญที่ช่วยให้เราเข้าใจการเปลี่ยนแปลงวิถีคิดและวิถีรับรู้ของสังคมไทยได้ดียิ่งขึ้น (กฤติกา ขุนพล และคณะ, 2564) และนอกจากนี้ ความเชื่อเรื่องผียังทำหน้าที่เป็นกลไกทางสังคมที่ช่วยอธิบายสิ่งที่ไม่สามารถหาคำตอบได้ เช่น การเสียชีวิตโดยไม่ทราบสาเหตุ หรือปรากฏการณ์ผิดธรรมชาติที่วิทยาศาสตร์ยังไม่อาจอธิบายได้ ด้วยเหตุนี้ การศึกษาประเด็นเกี่ยวกับผีจึงไม่เพียงแต่ช่วยให้เข้าใจเรื่องผีในฐานะสิ่งที่น่ากลัว แต่ยังช่วยให้เข้าใจบทบาทของผีในฐานะสื่อกลางของความหมายในชีวิตประจำวันด้วย

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งวิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอความเชื่อเรื่องผีในซีรีส์ “อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม” และวิเคราะห์บทบาทของความเชื่อเรื่องผีที่ปรากฏในเรื่องดังกล่าวในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารค่านิยมและสะท้อนปัญหาของสังคมไทยร่วมสมัย โดยอาศัยกรอบแนวคิดด้านการเล่าเรื่อง (Narrative Theory) ทฤษฎีการสื่อสารเชิงวัฒนธรรม (Cultural Communication Theory) และแนวคิดคติชนวิทยา (Folklore Theory) เพื่อทำความเข้าใจพลวัตของความเชื่อเรื่องผีในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ การวิเคราะห์ซีรีส์ทั้ง 8 ตอน ได้แก่ น้องสาวที่หายไป ชุดวิหังอาถรรพ์ ครอบครัววิปาส คำสาบาน ครูเวอร์ สาวข้างห้อง ยายที่ไม่ใช่ยาย และคำสาปส่งต่อ ช่วยให้เห็นถึงรูปแบบการเล่าเรื่องและการสะท้อนบทบาทของผีที่หลากหลายในประเด็น เช่น ความรุนแรงในครอบครัว ความสูญเสีย การทอดทิ้งผู้สูงอายุ ความกลัวในสังคมเมือง และการพึ่งพาไสยศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยร่วมสมัยอย่างลึกซึ้ง อีกทั้ง การศึกษานี้จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจต่อการดำรงอยู่ของความเชื่อเรื่องผีในสื่อร่วมสมัย และชี้ให้เห็นว่าผีในฐานะสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม ไม่ได้เป็นเพียงวัตถุแห่งความกลัวแต่ยังเป็น “พื้นที่แห่งการตีความ” ที่ผู้คนใช้เพื่อจัดการกับความไม่แน่นอน ความสูญเสีย และความรู้สึกที่ยากจะอธิบายในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษากลวิธีการนำเสนอความเชื่อเรื่องผีในซีรีส์ อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม
2. วิเคราะห์บทบาทของความเชื่อเรื่องผีในสังคมร่วมสมัยที่ปรากฏผ่านการเล่าเรื่องของซีรีส์ อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ได้ดังนี้

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการเล่าเรื่องและบทบาทของความเชื่อเรื่องผีในสังคมร่วมสมัยผ่านการวิเคราะห์เนื้อหาซีรีส์ “อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม” (Terror Tuesday: Extreme) ซึ่งออกอากาศครั้งแรกบนแพลตฟอร์ม Netflix เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2567

ประกอบด้วย จำนวน 8 ตอน คือ นางสาวที่หายไป ชุตวิหัทธอักษร ครอบครัวยิปลาส คำสาบาน ครูเวอร์ สาวข้างห้อง ยายไม้ไผ่ยาย และคำสาปส่งต่อ โดยข้อมูลเนื้อหาของซีรีส์ผู้วิจัยได้รวบรวมจากการชมซ้ำหลายรอบ และจัดทำเป็น ข้อมูลสรุป (Content Log) เพื่อวิเคราะห์ในเชิงลึกโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ควบคู่กับการตีความ (Interpretative Analysis) และนำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ ได้รับการตรวจสอบความสอดคล้องในแต่ละรอบของการวิเคราะห์ซ้ำและมีการจัดหมวดหมู่ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยมุ่งวิเคราะห์ซีรีส์ทั้ง 8 ตอน ที่เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2567 โดยเน้นศึกษา “กลวิธีการเล่าเรื่องผี” และ “บทบาทของความเชื่อเรื่องผีในสังคมร่วมสมัย” ผ่านมุมมองทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะบริบทที่เรื่องผีถูกนำเสนอ เพื่อสะท้อนสภาพสังคมไทย เช่น ความรุนแรงในครอบครัว ความเชื่อดั้งเดิมกับเทคโนโลยี ความโดดเดี่ยวในเมืองใหญ่ และการไถ่บาป

2. ขอบเขตด้านเวลา

จำกัดการศึกษาไว้ที่ซีรีส์ “อังกอร์คลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม” ซึ่งเผยแพร่ระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2567 เป็นกรอบเวลาการวิเคราะห์ โดยพิจารณาเพียงชุดเนื้อหาที่อยู่ในช่วงเวลาเดียว

3. ขอบเขตของการวิเคราะห์ประเด็น

งานวิจัยนี้วิเคราะห์ตามกรอบแนวคิด 2 ประเด็นหลัก ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่

3.1 กลวิธีการเล่าเรื่องผี

การวิเคราะห์มุ่งศึกษาวิธีการเล่าเรื่องที่ผู้สร้างใช้ในการนำเสนอความเชื่อเรื่องผีในซีรีส์ อังกอร์คลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม โดยครอบคลุมโครงสร้างการเล่าเรื่องแบบไม่เป็นเส้นตรง การเล่าย้อนเวลา การหักมุม การสร้างบรรยากาศผ่านเสียง ภาพ และองค์ประกอบเชิงสัญลักษณ์ ตลอดจนการพัฒนาตัวละครให้มีมิติด้านอารมณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้ชมเข้าถึงอารมณ์ความกลัว ความสะเทือนใจ และเข้าใจความเชื่อเรื่องผีในฐานะกลไกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนปัญหาในสังคมไทยร่วมสมัย (กาญจนา แก้วเทพ, 2554)

3.2 บทบาทของความเชื่อเรื่องผีในสังคมร่วมสมัย

การวิเคราะห์มุ่งศึกษาว่าความเชื่อเรื่องผีถูกนำเสนอในฐานะเครื่องมือทางวัฒนธรรมเพื่อสะท้อนและวิพากษ์ปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคมร่วมสมัย เช่น ความรุนแรงในครอบครัว ความโดดเดี่ยวในชุมชนเมือง การละเลยผู้สูงอายุ และความไม่เท่าเทียมทางเพศ ตลอดจนการถ่วงดุลค่านิยมด้านศีลธรรม เช่น กรรม การรักษา ค่านิยม และความรับผิดชอบ ผ่านเรื่องเล่าที่เชื่อมโยงอารมณ์ ความกลัว และความประหลาดทางจิตใจ นอกจากนี้ ความเชื่อเรื่องผียังทำหน้าที่สร้างพื้นที่ปลอดภัย (Safe Space) สำหรับการอธิบายถึงประเด็นที่ยากจะสื่อสารในชีวิตจริง ด้วยวิธีการเล่าเรื่องที่เชื่อมโยงกับบริบทวัฒนธรรมไทยร่วมสมัยอย่างแนบเนียน

กรอบทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาอิงตามกรอบแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ ทฤษฎีการเล่าเรื่อง (Narrative Theory) ซึ่งช่วยให้เข้าใจการจัดวางโครงเรื่อง การสร้างตัวละคร และบรรยากาศที่ส่งเสริมการเล่าเรื่อง ตลอดจนกลไกที่ผู้สร้างใช้เพื่อกระตุ้นอารมณ์และความเข้าใจของผู้ชม (เสาวลักษณ์ อนันตศานต์, 2550) ทฤษฎี

การสื่อสารเชิงวัฒนธรรม (Cultural Communication Theory) ใช้ในการวิเคราะห์ว่าความเชื่อเรื่องผีในฐานะสารทางวัฒนธรรมได้รับการตีความใหม่ สื่อสารผ่านเทคโนโลยีร่วมสมัย และสะท้อนค่านิยมในสังคมไทยยุคดิจิทัล และแนวคิดคติชนวิทยา (Folklore Theory) นำมาใช้เพื่อทำความเข้าใจเรื่องผีในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมที่ยังคงอยู่ในสังคมร่วมสมัย โดยเฉพาะผ่านการเล่าเรื่อง สัญลักษณ์ และพิธีกรรมที่ปรับให้เข้ากับสื่อใหม่และวิถีชีวิตของผู้คน ทั้งนี้ เพื่ออธิบายทั้งกลวิธีเชิงโครงสร้างและเนื้อหา ตลอดจนบทบาทของความเชื่อเรื่องผีในบริบทที่ร่วมสมัยได้อย่างชัดเจน

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของซีรีส์ อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎี ด้านการเล่าเรื่อง การสื่อสารเชิงวัฒนธรรม และคติชนวิทยา พบว่า ซีรีส์ดังกล่าวได้ใช้กลวิธีการนำเสนอความเชื่อเรื่องผี หลายรูปแบบ และยังพบการวิเคราะห์บทบาทของความเชื่อเรื่องผีในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย ผลการวิจัยแบ่งประเด็นการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

1. กลวิธีการนำเสนอความเชื่อเรื่องผีในซีรีส์ อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม

1.1 โครงสร้างและรูปแบบการเล่าเรื่องตามคติชนไทย

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ซีรีส์ อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม ใช้โครงสร้างเรื่องเล่าที่สะท้อนแนวคิดคติชนไทยอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการเล่าเรื่องแบบ ย้อนอดีต (Flashback) เพื่อเปิดเผยเหตุแห่งกรรม เช่น ในตอนครอบครัววิปาส และคำสาปส่งต่อ ที่ใช้การย้อนเหตุการณ์ไปสู่อดีตซึ่งเป็นต้นกำเนิดของความอาถรรพ์ ช่วยให้เข้าใจความเชื่อเรื่องเวรกรรมตามแนวคิดคติชนวิทยา

นอกจากนี้ การเล่าเรื่องแบบ ไม่เป็นเส้นตรง (Nonlinear Narrative) ถูกใช้เพื่อสร้างความคลุมเครือระหว่างความจริงกับภาพลวงตา เช่น ในตอน ยายที่ไม่ใช่ยาย ที่ผสมภาพอดีตและปัจจุบันเข้าด้วยกัน กระตุ้นให้ผู้ชมต้องตีความตามบริบทวัฒนธรรมไทยร่วมสมัย

ซีรีส์ยังใช้ กลวิธีหักมุม (Plot Twist) เพื่อสะท้อนแนวคิดเรื่องกรรมและชะตากรรม เช่น ในตอนคำสาปส่งต่อ และครอบครัววิปาส ที่พลิกภาพจำของตัวละคร ทำให้ผู้ชมต้องกลับมาตีความเรื่องใหม่ในบริบทของคติชน และการวาง “ผี” เป็นศูนย์กลางของเรื่องเล่า ไม่ใช่แค่สัญลักษณ์ของความกลัว แต่มีบทบาทเชิงวัฒนธรรมในการเปิดเผยอดีตและสะท้อนกรรม เช่น ในตอน ยายที่ไม่ใช่ยาย ผีทำหน้าที่เป็นผู้เปิดเผยความลับในครอบครัวโดยรวมแล้ว โครงสร้างเรื่องเล่าเหล่านี้ตอกย้ำความเชื่อเรื่องกรรม ความกลัว และความผูกพันระหว่างผีกับคนในวัฒนธรรมไทยอย่างมีนัยสำคัญ

1.2 การใช้สัญลักษณ์และวัตถุศักดิ์สิทธิ์ในวัฒนธรรมไทยเพื่อสร้างความกลัว

ซีรีส์นี้ใช้สัญลักษณ์และวัตถุศักดิ์สิทธิ์ไทย เช่น เครื่องราง ศาลพระภูมิ วัตถุส่วนตัว และพิธีกรรมทางศาสนา เพื่อสร้างบรรยากาศลึกลับและขับเคลื่อนความกลัวในเรื่องเล่าผี โดยเชื่อมโยงกับแนวคิดคติชนวิทยาว่าวัตถุเหล่านี้ไม่เพียงมีบทบาททางพิธีกรรม แต่ยังทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างโลกมนุษย์กับวิญญาณ

เครื่องรางและของขลัง ในตอน “ครูเฒ่า” ใช้ตะกรุดเป็นเครื่องมือสาปแช่ง สะท้อนการพลิกบทบาทของวัตถุศักดิ์สิทธิ์จากการคุ้มครองเป็นการทำร้าย

ศาลเจ้าแม่ ในตอน “คำสาบาน” ศาลเจ้าแม่เขาเชิงดำถูกใช้เป็นฉากหลักในการกล่าวคำสาบาน ซึ่งเป็นจุดเริ่มของเหตุการณ์เหนือธรรมชาติ สื่อถึงพลังของสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ลงโทษผู้ละเมิดคำมั่น

วัตถุส่วนตัว ในตอน “ชุดวิวาห์อาถรรพ์” ใช้ชุดเจ้าสาวเป็นวัตถุต้องสาปที่สะท้อนความตายไม่สงบ และกรรมจากอดีต

รูปเขียนและพิธีกรรมไทย ปรากฏในตอน “ครูเวร” และ “คำสาบาน” โดยใช้เสียงสวด ควันธูป และคำอธิษฐานสร้างบรรยากาศลึกลับ สอดคล้องกับแนวคิดคติชนว่าพิธีกรรมเป็นช่องทางการติดต่อวิญญาณ

ในด้านการสื่อสารเชิงวัฒนธรรม วัตถุศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้ยังทำหน้าที่เป็น “รหัสทางวัฒนธรรม” (Cultural Codes) ที่ผู้ชมตีความผ่านประสบการณ์และความเชื่อเดิมของตน ทำให้เรื่องเล่ามีพลังสื่อสารที่ลึกซึ้งในสังคมไทยร่วมสมัย

1.3 บทบาทของผีในฐานะผู้ลงทัณฑ์และผู้สื่อศีลธรรมในสังคมไทย

ซีรีส์สะท้อนความเชื่อเรื่องผีในฐานะ “ตัวกลางทางศีลธรรม” ที่ไม่ได้ทำหน้าที่เพียงหลอกหลอน หากแต่เป็นกลไกในการลงโทษผู้กระทำความผิด สื่อสารผลกระทบ และเตือนสติในเรื่องจริยธรรม ผ่านแนวคิด “เจ้ากรรมนายเวร” วิญญาณที่ยังมีห่วง และระบบกรรมในคติชนไทย

ผีผู้ลงทัณฑ์ ตัวอย่างตอน “ครอบครัววิปาส” และ “สาวข้างห้อง” ผีทำหน้าที่ลงโทษผู้กระทำผิดที่รอดพ้นจากกระบวนการยุติธรรมของมนุษย์ สะท้อนบทบาทของผีในฐานะกลไกทางคุณธรรมที่ลงโทษโดยไม่ต้องพึ่งอำนาจทางโลก

ผีผู้สะท้อนกรรมตกทอด ตัวอย่างตอน “ครอบครัววิปาส” ยังแสดงภาพของกรรมที่ส่งผลจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งเป็นแนวคิดที่แพร่หลายในคติชนไทยว่าวิญญาณสามารถ “ย้ายเตือน” ความผิดพลาดในอดีต เพื่อไม่ให้ถูกละเลย

ผีผู้เตือนสติในความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ตัวอย่างตอน “สาวข้างห้อง” และ “ชุดวิวาห์อาถรรพ์” นำเสนอผีในฐานะเสียงสะท้อนจากอดีต ที่คอยเตือนถึงผลของความผิด ความรักที่ผิดหวัง หรือคำมั่นที่ถูกทรยศ เป็นการสื่อสารเรื่องความรับผิดชอบทางศีลธรรมผ่านวิญญาณ

ผีผู้แทนความยุติธรรมทางศีลธรรม ตัวอย่างตอน “ครอบครัววิปาส” ผีปรากฏเพื่อชดเชยความยุติธรรมที่กฎหมายไม่สามารถเอื้อมถึง สร้างแรงสั่นสะเทือนทางจริยธรรมในใจผู้ชมว่า “กรรม” ยังดำรงอยู่แม้ในพื้นที่ที่ไร้ศาล

1.4. การนำเสนอผีในฐานะตัวแทนของความทรงจำ ความเศร้า และความรัก

ซีรีส์ อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม นำเสนอผีในมิติที่ซับซ้อนยิ่งกว่าการเป็นสิ่งหลอกหลอน โดยทำหน้าที่เป็นตัวแทนของอารมณ์และความทรงจำที่ผูกพันกับมนุษย์ ทั้งในมิติของครอบครัว ความรัก ความเสียใจ และความผิดที่ไม่อาจปลดปล่อยได้

ตัวอย่างตอน “ยายที่ไม่ใช่ยาย” ผีในรูปลักษณะของยายที่หลานรัก กลายเป็นสื่อกลางของความทรงจำในครอบครัว ความน่ากลัวเกิดจากการไม่อาจแยกอดีตออกจากปัจจุบัน

ตัวอย่างตอน “ชุดวิวาห์อาถรรพ์” แสดงบทบาทของผีสาวผู้ยึดติดกับรักที่ไม่สมหวัง วิญญาณของเจ้าสาวสะท้อนทั้งความอาลัย ความอาฆาต และความรักที่ยังค้างคา และในตอน “คำสาบาน” ผีทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสัญญาที่ไม่สมบูรณ์ ความรู้สึกผิด และการละเมิดศรัทธา กลายเป็นเงาของความทรงจำที่ตามหลอกหลอน

กล่าวโดยสรุป คือ ผีในซีรีส์นี้ทำหน้าที่เป็น ผู้สะท้อนอารมณ์อันลึกซึ้ง ตามแนวคิดคติชนไทย เรื่อง “วิญญาณที่ยังยึดติดกับโลกมนุษย์” ผีจึงมิใช่เพียงภาพของความกลัว แต่เป็นสื่อแห่งความรัก ความอาลัย และบทเรียนจากอดีตที่ยังไม่ถูกปลดปล่อย

1.5 การใช้สื่อและเทคนิคการเล่าเรื่องร่วมสมัยในการนำเสนอความเชื่อเรื่องผี

ซีรีส์ อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม ได้มีการประยุกต์ใช้เทคนิคการผลิตสื่อร่วมสมัยเพื่อถ่ายทอดความเชื่อเรื่องผีให้เข้ากับยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านเสียง มุมกล้อง การใช้เทคโนโลยี และรูปแบบการเล่าเรื่องที่กระชับ สะท้อนแนวคิดจาก Folklore Theory ว่าคติชนสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบได้ โดยยังรักษาเนื้อหาสาระเดิม

การใช้เสียงและดนตรีประกอบ มีบทบาทสำคัญในการสร้างอารมณ์กลัว เช่น เสียงหายใจ เสียงผีเห่า และความเงียบผิดปกติที่ปรากฏในตอน ครูเวอร์ และ สาวข้างห้อง ช่วยกระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้ชม

การใช้มุมกล้องและการตัดต่อ ถูกใช้เพื่อหลอกตาและสร้างความระแวง เช่น ในตอน ยายที่ไม่ใช่ยาย ที่กล้องหลักเลี่ยงการเปิดเผยใบหน้าของตัวละครผีจนถึงจุดพีค สร้างความหวาดกลัวโดยไม่ต้องเห็นชัด

การสื่อสารกับวิญญาณผ่านเทคโนโลยี ในตอน สาวข้างห้อง ผีส่งข้อความผ่านโทรศัพท์มือถือ แสดงถึงการปรับตัวของความเชื่อผีให้เข้ากับโลกดิจิทัล สื่อถึงความกลัวใหม่ในยุคออนไลน์

การเล่าเรื่องของซีรีส์ทั้ง 8 ตอน มีการเล่าเรื่องที่กระชับ ใช้ตัวละครน้อย และยังตอบสนองผู้ชมยุคใหม่ได้อย่างเหมาะสม โดยทุกตอนมีโครงเรื่องที่ชัดเจน สะท้อนความเชื่อเรื่องผีแบบไทย ทั้งในมิติของกรรม ความรัก หรือความอาฆาต โดยใช้เวลาการชมซีรีส์ไม่เกิน 35 นาที ต่อเรื่อง

1.6 บริบทของครอบครัวและชุมชนกับการเกิดขึ้นของวิญญาณ

ซีรีส์ อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม นำเสนอ “ผี” มิใช่เพียงสิ่งลึกลับ หากแต่เป็นผลพวงจากโครงสร้าง ความรุนแรง การละเลย และความเปราะบางในระดับครอบครัวและชุมชน ซึ่งสะท้อนแนวคิดของ Folklore Theory ที่มองว่าผี คือ ภาพแทนของปัญหาเชิงระบบในสังคม มิใช่เพียงปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ

ยกตัวอย่างตอน “ครอบครัววิปลาส” นำเสนอบ้านในฐานะพื้นที่แห่งการสะสมความรุนแรงและความอัดอั้นทางอารมณ์ ที่ท้ายที่สุดนำไปสู่การเกิดของวิญญาณอาฆาต

และตัวอย่างตอน “สาวข้างห้อง” ได้สะท้อนให้เห็นถึงผลของการเพิกเฉยต่อเหตุการณ์ความรุนแรงในชุมชน โดยผีในเรื่องเป็นภาพแทนของความไร้เสียง ความโดดเดี่ยว และการถูกละเลยจากสังคม

และตัวอย่างตอน “ยายที่ไม่ใช่ยาย” และ “คำสาปส่งต่อ” ที่มีการใช้สถานที่ (บ้านเก่าและของตกทอด) เป็นสัญลักษณ์ของความทรงจำที่ยังไม่คลี่คลายและความผูกพันที่นำไปสู่การเกิดขึ้นของผี

กล่าวโดยสรุป ผีในซีรีส์นี้มิใช่เพียงผลผลิตของอาถรรพ์หรือคำสาป แต่เป็นภาพสะท้อนของ “ช่องว่างในสายสัมพันธ์” และความล้มเหลวของกลไกการดูแลทั้งในระดับครอบครัวและชุมชน ซึ่งนำไปสู่การเกิดขึ้นของสิ่งที่ผู้คนเรียกกันว่า “ผี”

1.7 การสื่อสารระหว่างโลกคนเป็นและวิญญาณ: ความเชื่อไทยในมิติร่วมสมัย

ชีรีส์ อังการคุณโปง: เอ็กซ์ตรีม นำเสนอการติดต่อระหว่างคนเป็นและวิญญาณในฐานะกลไกสำคัญของเรื่องเล่า โดยผสมผสานความเชื่อดั้งเดิมเข้ากับบริบทร่วมสมัยตามแนวคิด Folklore Theory ซึ่งมองว่าคติชน สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อสื่อสารกับสังคมปัจจุบันได้อย่างต่อเนื่อง

การสื่อสารผ่านความฝันและนิมิต ปรากฏเด่นชัดในตอน “ครูเวอร์” และ “คำสาปส่งต่อ” โดยใช้ฝันเป็นพื้นที่ในการถ่ายทอดความอาฆาต หรือขอความช่วยเหลือจากผู้ตาย

การปรากฏตัวในพื้นที่ส่วนตัว เช่น บ้านหรือห้องพัก ปรากฏใน “สาวข้างห้อง” และ “ยายที่ไม่ใช่ยาย” เพื่อสะท้อนความผิดปกติในชีวิตประจำวัน และชี้ให้เห็นว่าความหลอนอาจเกิดจากความไม่สมดุลในความสัมพันธ์

การใช้พิธีกรรมเป็นช่องทางสื่อสาร เช่น ใน “คำสาบาน” ซึ่งตัวละครต้องรองกับวิญญาณผ่านพิธีกรรมไทย สะท้อนบทบาทของ “สัจจะ” และการเฝ้าระวังในความเชื่อพื้นบ้าน

บทบาทของคนกลาง เช่น ร่างทรงหรือผู้มีญาณในตอน “คำสาปส่งต่อ” และ “ยายที่ไม่ใช่ยาย” ทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างโลกสองภพ ช่วยคลี่คลายปริศนาและคืนสมดุลให้กับชีวิต

กล่าวโดยสรุป ชีรีส์ได้ถ่ายทอดความเชื่อเรื่องการสื่อสารระหว่างโลกคนเป็นกับวิญญาณในรูปแบบที่ร่วมสมัย สะท้อนให้เห็นว่าผียังคงเป็นสื่อกลางของความรู้สึก ความผิด และความต้องการที่ยังไม่จบสิ้นของผู้ลี้ลับ

1.8 การเปลี่ยนแปลงของความเชื่อเรื่องผีในสังคมไทยร่วมสมัยผ่านชีรีส์

ชีรีส์ อังการคุณโปง: เอ็กซ์ตรีม แสดงให้เห็นถึงการตีความความเชื่อเรื่องผีใหม่ในบริบทสมัยใหม่ โดยไม่ยึดติดกับภาพจำแบบเดิม แต่ให้ผีทำหน้าที่เป็นตัวแทนของอารมณ์ ความทุกข์ และโครงสร้างทางสังคมที่ไม่สมดุล สอดคล้องกับ Folklore Theory ที่มองว่าคติชนสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อให้ตอบสนองต่อบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลง

ในตัวอย่างตอน “สาวข้างห้อง” ผีปรากฏในอพาร์ทเมนต์กลางเมือง สื่อถึงความโดดเดี่ยว การถูกทอดทิ้ง และความเหงาในสังคมเมือง

ตัวอย่างตอน “ครอบครัววิปลาส” และ “ครูเวอร์” แสดงให้เห็นว่าความรุนแรงในครอบครัวและระบบการศึกษา อาจก่อให้เกิดผีในฐานะผลผลิตของความล้มเหลวเชิงโครงสร้าง

ตัวอย่างตอน “คำสาบาน” และ “คำสาปส่งต่อ” แสดงให้เห็นการปรับพิธีกรรมดั้งเดิมเข้าสู่สื่อยุคดิจิทัล โดยยังคงสาระของพิธีกรรมไทยไว้ เช่น การบน การเฝ้าระวัง หรือคำสาบาน

และในตัวอย่างตอน “ยายที่ไม่ใช่ยาย” และ “ชุดวิวาห์อาถรรพ์” ผีไม่ได้มาเพื่อลงโทษ แต่ทำหน้าที่เรียกร้องการเยียวยา เป็นเสียงของผู้ที่ยังติดค้างในความสัมพันธ์ หรือยังไม่ได้รับการปลดปล่อย

กล่าวโดยสรุป ความเชื่อเรื่องผีในชีรีส์นี้ไม่ได้ถูกทำลาย แต่กลับได้รับการแปรเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสังคมร่วมสมัย โดยรักษาแก่นของคติชนไทยไว้ พร้อมขยายบทบาทของผีให้เป็นเครื่องมือในการตีความปัญหาและความรู้สึกในยุคปัจจุบันจากการวิเคราะห์กลวิธีการเล่าเรื่องความเชื่อเรื่องผีในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยทั้ง 8 ตอน ดังกล่าว

จึงสรุปได้ว่า ซีรีส์ อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม ได้นำเสนอความเชื่อเรื่องผีผ่านกลวิธีการเล่าเรื่องที่หลากหลายและร่วมสมัย ทั้งในด้านเนื้อหา โครงสร้างการเล่า และการใช้สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม โดยอาศัยกรอบแนวคิด Narrative Theory, Cultural Semiotics และ Contemporary Folklore ในการถ่ายทอดประสบการณ์ของความกลัว ความสูญเสีย และความผิดที่ยังไม่ถูกเยียวยา ผีในเรื่องจึงไม่ได้เป็นเพียงสิ่งลึกลับ หากแต่เป็นตัวแทนของความรัก ความเจ็บปวด และความยุติธรรมที่สังคมอาจมองข้าม การแปรเปลี่ยนภาพแทนของผีในลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นถึงพลวัตของคติชนไทยที่ยังคงดำรงอยู่และสามารถปรับตัวได้อย่างยืดหยุ่นภายใต้บริบทของสังคมร่วมสมัย

2. การวิเคราะห์บทบาทของความเชื่อเรื่องผีในสังคมร่วมสมัยผ่านซีรีส์ “อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม”

ความเชื่อเรื่องผีในสังคมไทยมีรากฐานจากคติชนดั้งเดิม และเมื่อปรากฏในบริบทของสื่อร่วมสมัย ความเชื่อเหล่านี้กลับได้รับการตีความใหม่และปรับบทบาทให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันในยุคปัจจุบัน ซีรีส์ อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม ได้นำเสนอ “ผี” ที่ไม่ใช่เพียงสิ่งลึกลับเท่านั้น แต่เป็นการนำเสนอภาพแทนของปัญหาทางสังคม อารมณ์ที่ยังไม่ถูกการเยียวยา และรวมถึงการต่อรองคุณค่าทางศีลธรรมในสังคมร่วมสมัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์การสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทเชิงวัฒนธรรมของผีในฐานะที่เป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างอดีต ปัจจุบัน และการสำนึกทางสังคมของผู้คนยุคใหม่อย่างมีนัยสำคัญ

2.1 ความเชื่อเรื่องผีในฐานะสื่อกลางของบทเรียนทางศีลธรรม (Moral Transmission)

ในซีรีส์ อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม ผีได้ทำหน้าที่เพียงสร้างความกลัว หากแต่ปรากฏในฐานะ “ครูทางศีลธรรม” ที่สะท้อนหลักกรรม ความรับผิดชอบ และสิ่งที่จะถูกละเลย ผีจึงกลายเป็นกลไกในการสื่อสารคุณค่าทางจริยธรรมในระดับครอบครัว วิชาชีพ และสาธารณะ

ตัวอย่างตอน ครอบครัววิปาส และ น้องสาวที่หายไป พบว่า ผีเด็กหญิงแสดงให้เห็นผลของบาปกรรมในครอบครัวและการทอดทิ้งความผูกพันสายเลือด ผ่านภาพหลอน ความกลัว และความรู้สึกผิดที่ฝังลึก

ตัวอย่างตอน ครูเวอร์ พบว่า ผีนักเรียนผู้เสียชีวิตทำหน้าที่ “ผู้ตัดสินทางจริยธรรม” ต่อครูที่ละเลยความรับผิดชอบ โดยสื่อถึงความเปราะบางของความสัมพันธ์ในระบบการศึกษา

ตัวอย่างตอน คำสาบาน และ คำสาปส่งต่อ พบว่า ผีลงโทษผู้ละเมิดสัญญา สะท้อนความศักดิ์สิทธิ์ของคำมั่นในวัฒนธรรมไทย โดยผีทำหน้าที่เป็น “ผู้รักษากฎ” ซึ่งเตือนผลของการละเมิดคุณค่าทางศีลธรรม

โดยสรุป ความกลัวในซีรีส์ไม่ได้มาจากผีเพียงอย่างเดียว หากแต่เกิดจากความผิดที่ยังไม่ได้รับการชดใช้ ผีจึงทำหน้าที่เป็นสื่อกลางของบทเรียนทางศีลธรรม สอดคล้องกับแนวคิด Folklore Theory และ Cultural Communication Theory ที่มองว่าคติชนเป็นกลไกทางวัฒนธรรมในการรักษา ระบาย และสื่อสารค่านิยมของสังคมในแต่ละยุคสมัย

2.2 ความเชื่อเรื่องผีกับการสร้างความเป็นชุมชน (Social Bonding)

แม้ผีจะถูกมองว่าเป็นตัวแทนของความกลัว แต่ใน อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม ผีกลับทำหน้าที่เป็น “พลังเชื่อมโยงทางสังคม” ที่กระตุ้นให้เกิดการสื่อสาร ความห่วงใย และการสร้างความสัมพันธ์ในระดับครอบครัว และชุมชน โดยเฉพาะในบริบทของเมืองที่ผู้คนมักแยกขาดจากกัน

ตัวอย่างตอน สาวข้างห้อง จะพบว่า ผีในห้องเช่าทำให้ตัวละครแปลกหน้าเริ่มสื่อสารและร่วมมือกันชี้ให้เห็นว่า “ความกลัวร่วม” อาจนำมาซึ่งความใกล้ชิดและความเข้าใจ

ตัวอย่างตอน ยายที่ไม่ใช่ยาย จะพบว่า ผีอยู่ในรูปลักษณะของยาย กลายเป็นเครื่องเตือนใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุในครอบครัว ความกลัวจึงกลายเป็นแรงขับให้เกิดความกตัญญูและความห่วงใย

ตัวอย่างตอน ครอบครัววิปลาส ครูเวอร์ และ สาวข้างห้อง พบว่า ผีในเรื่องเล่าจะทำหน้าที่เป็น “ทุนทางวัฒนธรรมร่วม” ที่เปิดพื้นที่ให้ผู้ชมได้แลกเปลี่ยน ประมวลความกลัว และสะท้อนประสบการณ์ร่วมในฐานะสมาชิกของสังคม

สรุปได้ว่า ความเชื่อเรื่องผีในซีรีส์นี้ทำหน้าที่เป็น “ตัวกลางของความเป็นชุมชน” โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ความสัมพันธ์เปราะบาง ผีจึงไม่ได้เป็นเพียงตัวแทนของความหลอน หากแต่เป็นกลไกทางวัฒนธรรมที่สร้างบทสนทนา ความเข้าใจ และความรู้สึกเป็น “พวกเดียวกัน” ตามแนวคิด Cultural Communication Theory

2.3 ความเชื่อเรื่องผีกับการจัดการความไม่แน่นอน (Coping with the Unknown)

ซีรีส์ อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม ได้นำเสนอความเชื่อเรื่องผีในฐานะเครื่องมือทางวัฒนธรรมที่ช่วยให้มนุษย์จัดการกับความไม่แน่นอนของชีวิต ทั้งในมิติของความตาย การพลัดพราก และเหตุการณ์ที่ไร้คำอธิบาย ผีทำหน้าที่เป็น “ตรรกะทางอารมณ์” ที่ช่วยให้ผู้ชมตีความและยอมรับสิ่งที่ควบคุมไม่ได้

ตัวอย่างตอน ชุตติวิหห์อาถรรพ์ และน้องสาวที่หายไป พบว่า ผีได้สะท้อนให้เห็นถึงความโศกเศร้า ความเสียใจ และการจากลาที่ไม่มีคำตอบ ซึ่งเป็นกลไกที่ช่วยเยียวยาผ่านการหลอกหลอน

ตัวอย่างตอน คำสาบาน ผีกลายเป็นสัญลักษณ์ของผลกระทบจากการละเมิดคำมั่นในยุคที่ความสัมพันธ์ไร้ความมั่นคง ความหลอนความหวาดกลัวจึงทำหน้าที่เตือนสติในเชิงศีลธรรม

ตัวอย่างตอน ครอบครัววิปลาส และคำสาปส่งต่อ พบว่า ผีช่วยอธิบายสิ่งที่ตรรกะไม่สามารถให้คำตอบได้ เช่น ความล้มเหลวของครอบครัวหรืออารมณ์ที่ไม่ได้รับการจัดการ

กล่าวโดยสรุป ความเชื่อเรื่องผีในซีรีส์นี้ไม่ได้เป็นเพียงการหลบหนีจากความกลัว แต่เป็นกลไกทางวัฒนธรรมที่ช่วยจัดวางความหมายให้กับประสบการณ์ที่เข้าใจยาก โดยอาศัยแนวคิด Folklore Theory ในการให้ความหมายกับกรรม และ Cultural Communication Theory เพื่อชี้ให้เห็นว่าผี คือ “ภาษาแห่งความไม่แน่นอน” ที่ผู้ชมใช้เพื่อสื่อสารกับโลกที่เปลี่ยนแปลง

2.4 ความเชื่อเรื่องผีในฐานะเครื่องมือสร้างอัตลักษณ์ไทยร่วมสมัย

ซีรีส์ อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม สะท้อนว่า “ผี” ยังคงมีบทบาทสำคัญในการยืนยันและต่อรองอัตลักษณ์ไทยผ่านสื่อร่วมสมัย โดยใช้สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภาษา และอารมณ์ที่ฝังรากในประสบการณ์แบบไทย

ตัวอย่างตอน ครูเวอร์ และชุตติวิหห์อาถรรพ์ พบว่า การแต่งกายแบบไทยและพิธีกรรมไสยศาสตร์ เช่น การจุดธูปและทำของ สื่อถึงรากวัฒนธรรมที่ยังคงอยู่ในจิตสำนึก

ตัวอย่างตอน คำสาปส่งต่อ คำสาปและถ้อยคำแบบไทย เช่น “เวรกรรมตามทัน” สะท้อนวัฒนธรรมพื้นถิ่นที่สร้าง “ผีแบบไทย” ด้วยพลังทางภาษา

ตัวอย่างตอน น้องสาวที่หายไป, ชุตติวิหห์อาถรรพ์, คำสาปส่งต่อ พบว่า ผีทำหน้าที่เป็นตัวแทนของอารมณ์อย่างความเศร้า ความแค้น และความพลัดพราก ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของผีไทยที่มีความเป็นมนุษย์สูง

สรุป คือ ฝืนชีรีส์ไม่ใช่เพียงกลไกเล่าเรื่อง แต่เป็นเครื่องมือที่ประกอบสร้างอัตลักษณ์ไทยร่วมสมัย โดยเชื่อมโยงแนวคิด Folklore Theory และ Cultural Communication Theory เพื่อแสดงให้เห็นว่า “ความกลัวแบบไทย” มีรากจากอารมณ์ ความสัมพันธ์ และกฎเกณฑ์ทางวัฒนธรรม

2.5 ความเชื่อเรื่องผีกับการสะท้อนและวิพากษ์สังคมไทย

ชีรีส์ อังคารคลุ่มโปง: เอ็กซ์ตรีม ใช้ “ผี” เป็นเครื่องมือในการวิพากษ์โครงสร้างสังคมที่บิดเบี้ยวผ่านการเล่าเรื่องที่สะท้อนประเด็นทางสังคมอย่างเฉียบคม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาครอบครัว ความรุนแรง ความเหงา หรือความไม่เท่าเทียมทางเพศ

ตัวอย่างตอน ครอบครัววิปาส น้องสาวที่หายไป พบว่า ผีเด็กหญิงสะท้อนบาดแผลทางจิตใจจากความรุนแรงในครอบครัวและการถูกทอดทิ้ง

ตัวอย่างตอน ยายที่ไม่ใช่ยาย พบว่า ผีในรูปลักษณะผู้สูงอายุสะท้อนปัญหาการละเลยผู้สูงอายุในสังคมผู้สูงอายุ สื่อถึงความเจ็บปวดและความรู้สึกไร้ตัวตนในครอบครัวไทย

ตัวอย่างตอน สาวข้างห้อง พบว่า ผีในอพาร์ทเมนต์ชี้ให้เห็นความโดดเดี่ยวและความเจ็บปวดของชีวิตเมือง

และตัวอย่างตอน คำสาบาน พบว่า ผีผู้หญิงได้สะท้อนถึงความไม่เท่าเทียมทางเพศ โดยเป็นผลของการทรยศทางความรักและคำมั่นสัญญาที่ถูกละเมิด ซึ่งสื่อให้เห็นถึงความเจ็บปวดที่สตรีต้องแบกรับในโครงสร้างสังคมชายเป็นใหญ่

สรุปโดยรวม คือ “ผี” ในชีรีส์นี้มีใช้เพียงตัวแทนของสิ่งลึกลับ แต่เป็นกลไกการสื่อสารที่วิพากษ์สังคมร่วมสมัยในหลายมิติ ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน เมือง และความสัมพันธ์ทางเพศ โดยอาศัยแนวคิด Folklore Theory และ Cultural Communication Theory เพื่อเปิดพื้นที่ให้ความเชื่อเรื่องผีกลายเป็นเสียงของผู้ถูกละเลยและผู้ไร้อำนาจในโครงสร้างสังคมไทย

2.6 ความเชื่อเรื่องผีกับการพึ่งพาพลังเหนือธรรมชาติในสังคมร่วมสมัย

ใน อังคารคลุ่มโปง: เอ็กซ์ตรีม ความเชื่อเรื่องผีไม่เพียงทำหน้าที่กระตุ้นความกลัว แต่ยังสะท้อนบทบาทของผีและพิธีกรรมในฐานะ “เครื่องมือเยียวยา” ทางจิตวิญญาณที่ทำให้ผู้คนหันไปพึ่งพาเมื่อต้องเผชิญกับความไม่มั่นคงในชีวิต

ตัวอย่างตอน คำสาบาน ในเรื่องจะมีการประกอบพิธีสาบานต่อหน้าศาลเจ้าแม่ สะท้อนให้เห็นถึงความศรัทธาในพลังศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถลงโทษผู้ผิดคำมั่น โดยวิญญาณผีทำหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์สั่งจะและตัดสินความผิดในระดับจิตวิญญาณ

ตัวอย่างตอน ครูเวร มีการสาปแช่งผ่านรูปถ่ายและพิธีกรรมสะท้อนการประยุกต์ความเชื่อไสยศาสตร์ไทยในพื้นที่การศึกษา แสดงถึงความเชื่อว่าพลังเหนือธรรมชาติสามารถตอบสนองความคับแค้นใจในสถานการณ์ที่กฎหมายและระบบไม่สามารถจัดการได้

ตัวอย่างตอน ชุดวิวหาอาถรรพ์: วิญญาณผีเจ้าของชุดเจ้าสาวไม่สามารถไปสู่สุคติได้จนกว่าจะมีพิธีปลดปล่อย สะท้อนบทบาทของพิธีกรรมในฐานะเครื่องมือเยียวยาทั้งจิตใจมนุษย์และวิญญาณผู้อยู่ในความทุกข์

เรื่องเล่าในซีรีส์ อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม ได้นำเสนอความเชื่อเรื่องผีและพิธีกรรมลึกลับในฐานะเครื่องมือสะท้อนพฤติกรรมทางสังคมของชนชั้นกลางในยุคปัจจุบัน โดยสอดคล้องกับแนวคิด Folklore Theory ที่มองว่าผีมีบทบาททางจิตวิญญาณ และ Cultural Communication Theory ที่อธิบายความเชื่อเหล่านี้ในฐานะ “ภาษาทางวัฒนธรรม” ซึ่งยังคงแฝงอยู่และปรับตัวอย่างยืดหยุ่นในสังคมไทยร่วมสมัย

กล่าวโดยสรุป ความเชื่อเรื่องผีใน อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม ทำหน้าที่เป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สะท้อนความเจ็บปวด ความเปราะบาง ความเชื่อด้านศีลธรรม และการรักษาค่านิยมดั้งเดิม ทั้งยังทำหน้าที่เป็นเครื่องมือวิพากษ์โครงสร้างสังคมผ่านประเด็นร่วมสมัย เช่น ความรุนแรงในครอบครัว และความไม่เท่าเทียมทางเพศ โดยมีพิธีกรรมและไสยศาสตร์ร่วมสมัยเป็นกลไกเยียวยา สะท้อนพลวัตของคติชนไทยที่ปรับตัวอยู่ในสื่อยุคดิจิทัลได้อย่างลึกซึ้ง

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการนำเสนอความเชื่อเรื่องผี และวิเคราะห์บทบาทของความเชื่อดังกล่าวในสังคมไทยร่วมสมัย ผ่านการวิเคราะห์เนื้อหาซีรีส์ “อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม” โดยใช้ทฤษฎีการเล่าเรื่อง ทฤษฎีการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมและแนวคิดคติชนวิทยา ซึ่งผลการวิเคราะห์ได้นำเสนอประเด็นที่น่าสนใจหลายประการ ดังนี้

กลวิธีการนำเสนอความเชื่อเรื่องผีในสื่อร่วมสมัย ผลการวิจัยพบว่า ซีรีส์ “อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม” ได้นำเสนอเรื่องผีผ่านเทคนิคการเล่าเรื่องที่หลากหลายและสลับซับซ้อน ซึ่งรวมถึงการเล่าเรื่องแบบย้อนความหลัง เพื่อเปิดเผยที่มาของโศกนาฏกรรม การใช้สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยอย่างวัตถุศักดิ์สิทธิ์หรือการแต่งกาย และการสร้างภาพจำเฉพาะของ “ผีไทย” ที่มีความผูกพันกับผู้คน กลวิธีเหล่านี้ไม่เพียงแต่สร้างความตื่นเต้นหวาดกลัว แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานความเชื่อพื้นบ้านเข้ากับรูปแบบการนำเสนอของสื่อสมัยใหม่ได้อย่างลงตัว ประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ จิวัตติ วิไลลอย และอัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว เสนอว่าการประกอบสร้างความหมายเรื่องผีในละครโทรทัศน์ เป็นกระบวนการที่สื่อมวลชน โดยเฉพาะโทรทัศน์ ใช้อำนาจในการกำหนดความหมายและสร้างอุดมการณ์เรื่องผีในสังคมไทย โดยใช้ภาพ เสียง และเทคนิคพิเศษช่วยให้ผีปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมและเหนือจริง แตกต่างจากมนุษย์ทั่วไป กระบวนการนี้ส่งผลให้ความเชื่อเรื่องผีถูกผลิตซ้ำเป็นค่านิยมและอุดมการณ์ที่สืบทอดกันไป ขณะเดียวกันก็เปิดพื้นที่ให้มีการเปลี่ยนแปลงความหมายตามมุมมองใหม่ ที่อาจท้าทายหรือทลายกรอบความเชื่อเดิมในสังคม (จิวัตติ วิไลลอย และอัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว, 2558)

บทบาทของความเชื่อเรื่องผีในสังคมร่วมสมัย จากการวิเคราะห์ พบว่า “ผี” ในซีรีส์ “อังคารคลุมโปง: เอ็กซ์ตรีม” ได้แสดงให้เห็นบทบาทของผีในการวิพากษ์สังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผีทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการพูดถึงประเด็นละเอียดอ่อนที่สังคมมักหลีกเลี่ยง อาทิ ความสูญเสียที่ไม่ได้รับการเยียวยา ความสัมพันธ์ที่ร้าวฉานในครอบครัว และความอยุติธรรมที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในกรณีของผีหญิงหรือผีผู้สูงอายุ ซีรีส์ได้นำเสนอภาพผีไม่ใช่เพียงผู้สร้างความกลัว แต่เป็น “เสียงของผู้ไร้อำนาจ” ในสังคม แนวคิดนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุวภัทร ใจคง ที่ได้วิเคราะห์บทบาทของผีไว้ว่า ผีไทยในนวนิยายชุด ผีมหานคร สะท้อนบทบาทของผีในฐานะตัวกลางเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบัน และแสดงถึงการเปลี่ยนผ่านของสังคมไทยจากชุมชนนิยมสู่ปัจเจกนิยม ผ่านภาพของการกำจัดผีในพื้นที่เฉพาะ ซึ่งคนส่วนใหญ่ในเมืองไม่รับรู้ถึงการมีอยู่หรือหายไปของผี สะท้อนความห่างเหินในสังคมเมืองร่วมสมัย และการ

ปรับตัวของผิจากคติพื้นบ้านสู่บริบทใหม่ของความเป็นเมือง (สุวภัทร ใจคง, 2564) เมื่อพิจารณาร่วมกับผลการวิจัยในครั้งนี้ จะเห็นว่าซีรีส์ “อังกาบคลุ้มโปง: เอ็กซ์ตรีม” ได้ใช้เรื่องเล่าผีเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเปิดพื้นที่ให้แก่ “การเยียวยาเชิงวัฒนธรรม” (cultural healing) ที่มีบทบาททั้งในระดับบุคคลและสังคม อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงการคงอยู่และปรับตัวของพิธีกรรม การพึ่งพาสิ่งเหนือธรรมชาติ และภาษาความเชื่อในรูปแบบที่ได้รับการปรับให้เข้ากับสื่อยุคดิจิทัลได้อย่างกลมกลืน (ณัฐชุตา วิจิตรจามรี, 2566)

จากองค์ประกอบทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่าความเชื่อเรื่องผีในสื่อร่วมสมัยมิได้เป็นเพียงมรดกทางวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกที่ช่วยสะท้อนความคิด ความกลัว และระบบคุณค่าในสังคมไทยร่วมสมัยได้อย่างชัดเจน

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิธีการนำเสนอความเชื่อเรื่องผีและบทบาทของความเชื่อดังกล่าวในสังคมร่วมสมัยผ่านซีรีส์ “อังกาบคลุ้มโปง: เอ็กซ์ตรีม” พบว่า ซีรีส์ชุดนี้นำเสนอเรื่องผีในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับการสร้างสรรค์ใหม่ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมยุคดิจิทัล โดยใช้กลวิธีทางการเล่าที่หลากหลายและร่วมสมัย เช่น การเล่าย้อนเวลา การวางปมขัดแย้ง การจำกัดพื้นที่ของฉาก และการสร้างบรรยากาศผ่านเสียงและจังหวะการตัดต่อ รวมถึงการอ้างอิงสัญลักษณ์ วัตถุศักดิ์สิทธิ์ และพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งทำหน้าที่สร้างแรงขับเคลื่อนทางอารมณ์ เช่น ความกลัว ความเศร้า หรือความหวัง อันนำไปสู่การเปิดพื้นที่ให้ผู้ชมได้เชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวกับเรื่องเล่าผีในมิติที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิเคราะห์ยังชี้ให้เห็นว่าซีรีส์เรื่องนี้ได้จำกัดความเชื่อเรื่องผีไว้เพียงในกรอบของความเชื่อพื้นบ้านหรือคติชนดั้งเดิมเท่านั้น แต่ยังคงขยายบทบาทของ “ผี” ให้กลายเป็นตัวแทนของประเด็นร่วมสมัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในครอบครัว การถูกทอดทิ้ง ความไม่เท่าเทียมทางเพศ ความรุนแรงในสังคมเมือง และการตั้งคำถามต่อโครงสร้างอำนาจ ความเชื่อเรื่องผีในสื่อจึงปรากฏขึ้นในฐานะกลไกทางสังคมที่ช่วยอธิบาย ปรับตัว และเยียวยาผู้คนในยุคที่เต็มไปด้วยความผันผวนทั้งทางกายภาพและจิตวิญญาณ สะท้อนให้เห็นว่าความเชื่อเรื่องผีในสื่อร่วมสมัยยังคงดำรงอยู่ในฐานะพื้นที่ของการสื่อสารคุณค่าทางวัฒนธรรม ความกลัว และความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติที่ปรับตัวให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย จากองค์ประกอบทั้งหมดนี้ สามารถสรุปได้ว่า ซีรีส์ “อังกาบคลุ้มโปง: เอ็กซ์ตรีม” มิได้เพียงเสนอเรื่องผีเพื่อความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการเปิดพื้นที่สนทนาทางสังคม และเป็นกลไกในการดำรง ต่อยอด และปรับเปลี่ยนคุณค่าทางจิตวิญญาณร่วมของสังคมไทยในยุคปัจจุบัน มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในสื่อประเภทเดียวกันที่นำเสนอเรื่องผี เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการเล่าเรื่องและผลกระทบทางสังคม โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ชมที่หลากหลาย เพื่อประเมินความเข้าใจและทัศนคติต่อความเชื่อเรื่องผีในบริบทไทยร่วมสมัยอย่างรอบด้าน 2) ควรส่งเสริมการผลิตสื่อร่วมสมัยที่นำเสนอความเชื่อเรื่องผิอย่างมีความรับผิดชอบ โดยคำนึงถึงมิติทางศีลธรรม จิตวิญญาณ และคุณค่าคติชน แทนการผลิตซ้ำภาพจำที่สร้างอคติหรือความกลัว และ 3) ควรบูรณาการองค์ความรู้เรื่องผีในสื่อร่วมสมัยเข้ากับการเรียนการสอนหรือกิจกรรมสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับความเชื่อพื้นบ้านในมิติใหม่ที่เชื่อมโยงกับชีวิตคนไทยยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กฤติกา ขุนพล และคณะ. (2564). เรื่องเล่าผีในรายการวิทยุ The Ghost Radio: แบบเรื่องและบทบาททางสังคม. วารสารดอกแก้วปริทัศน์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 1(2), 1-15.
- กลั่น คงเหมือนเพชร. (2552). การศึกษาวิเคราะห์คติความเชื่อเรื่องผีสาปเทวดาในชุมชนภาคใต้. ระเบียบ: ศูนย์วัฒนธรรมสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตกระบี่.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2554). เอกสารการสอนชุดวิชา การสร้างสรรค์ในงานนิเทศศาสตร์ หน่วยที่ 3 ทฤษฎีการสร้างสาร: แนวคิดเรื่องการเล่าเรื่องสาขานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธราช. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธราช.
- จิรวิทย์ วิไลลอย และอัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว. (2558). การปรับเปลี่ยนความหมายผีในละครโทรทัศน์ไทย. วารสารนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 33(2), 1-15.
- ณัฐชฎา วิจิตรจามรี. (2566). ทฤษฎีการสื่อสาร Communication Theories. กรุงเทพมหานคร: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นลิน สันธูประมา. (2560). เรื่องผีในสังคมไทยร่วมสมัย: บทบาทและการผสมผสานทางวัฒนธรรม. ใน รายงานการวิจัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสภา.
- มนสิการ เสงสุวรรณ. (2550). คำเรียกประเภทผีของคนไทยในชุมชนวัดสวนแก้ว ตำบลบางเลน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี: การศึกษาแนวบรรพชีวินวิทยาชาติพันธุ์. ใน วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภัทธร ใจคง. (2564). บทบาทของผีไทยในสังคมเมืองร่วมสมัยในนวนิยายชุด ผีมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ อนันตศานต์. (2550). ทฤษฎีคิดค้นและวิธีการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Netflix Thailand. (2567). Netflix เผยเรื่องย่อสุดสยองจาก 8 ตอนชวนผวาในซีรีส์ “อสังหาริมทรัพย์: เอ็กซ์ตรีม” Netflix Newsroom. เรียกใช้เมื่อ 12 มิถุนายน 2568 จาก <https://about.netflix.com/th/news/terrorism-tuesday-extreme-episode-synopses>